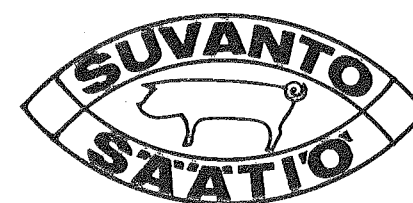

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 6 1978
SYYSKUU

Sakkolaa pitäjäjuhlissa esiintyivät fil.maisteri Antti Koiranen ja poikansa Topi-Tapio. Yleisö kuuntelee ihastuneena sakkolalaista kansansävelmää "Ryhmää mäntää..."

Puhe sankarivainajille Sakkola-juhlassa Pirkkalassa.

Hyvät läsnäolijat!

Yhdeksän vuotta on kulunut siitä, kun viimeksi kokoonnuimme näissä merkeissä täällä Pirkkalan kirkkomaalla. Minulla on mieluisa tehtävä toivottaa teidät tervetulleeksi tähän lyhyeen muistotilaisuuteen, jolla "Sakkola-sunnuntai" on jo perinteisesti totuttu aloittamaan. Olen iloinen koko juhlatomikunnan puolesta siitä, että olette näin sankoin joukoin jaksaneet saapua tähän yhteiseen pitäjäjuhlaamme.

Osanottajajoukkomme harvenee vuosi vuodelta, se lienee luonnon

väistämätön laki. Kukin vuorolamme joudumme jättämään nämäkin tilaisuudet annettuamme ensin oman panoksemme yhteiseen kekoomme.

Hyvät kuulijat!

Viime aikoina on paljon puhuttu ihmisen juurista. Väistämättömästi tuli minulle mieleeni heimomme kohtaloita ajatellessani, että me karjalaiset todellakin tiedämme, millaista on elää juuriltaan irti-reväistynä, vaikka sentään omassa maassa. Meidän joukossamme on monia, joilla on omakohtaisia kokemuksia jo useiden vuosikymmenien ajalta niistä raskaista koetelemuksista, jotka ovat osuneet

juuri oman heimomme elämänpolulle.

Vuosikymmenet ovat luonnollisesti — ja onneksi haavoja arpeuttaneet, mutta varmaan monesti olemme itseksemme miettineet, millaista elämämme olisi, jos se olisi saanut häiriintymättä jatkua. Olisiko hyvinvointimme ehkä vieläkin korkeammalla kuin nykyisin? — Eteemme avautuu kysymyksiä, joita ei koskaan pystytä ratkaisemaan.

Olemme jälleen lyhyessä, ohikiitävässä hetkessä, jolloin meillä suomalaisilla on oikeutettua, painavaa syytä hiljentyä kunnioittamaan niiden miesten ja naisten muistoa, joiden antamasta uhrista nuo vierellämme seisovat muistopaadet meille kertovat. Me olemme joutuneet lähihistoriamme aikana monta kertaa toteamaan sen kiistämättömän tosiasian, ettei heidän antamansa uhri ole ollut turha.

Kunnioittakaamme edes näin vaatimattomalla, mutta kauniilla suomalaisella tavalla heidän merkittävää panostaan yhteisen edun hyväksi. Se on vähintä, mitä voimme heidän hyväkseen enää tehdä. Se on osa ISÄNMAALLISUUTTA, tuota monitahoista ja rikasta näkemystä kaikesta siitä, jonka takia kannattaa olla suomalainen ja tuntea viihtyvän tässä maassa.

Veikko Loponen

Sakkolan pitäjäjuhlaa vietettiin Pirkkalassa

Elokuun ensimmäisenä sunnuntaina oli jo totuttuun tapaan Sakkolan "kihupyhä", tällä kertaa oli vuorossa Pirkkala. Juhla alkoi juhla jumalanpalveluksella Pirkkalan kirkossa, joka täyttyi juhla-kansasta niin, että huomattava määrä juhlaväestä jäi ovien ulkopuolelle. Juhla jumalanpalveluksessa saarnasi khra Erkki Pennanen, hän on syntynyt Viipurin Uuraassa. Kirkkokuoroa johti dir. cant. Pentti Seppälä.

Jumalanpalveluksen jälkeen sepelten lasku sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vaimajien muistomerkeillä. Tilaisuudessa puhui opettaja Veikko Loponen, joka puhe on tämän numeron "Tapulin varjossa". Seppeleet laskivat Risto Jääskeläinen ja Pertti Loponen. Airueina olivat Anna Kilpi, Aino Kivimäki, Seija Rantanen ja Aili Naskali.

Tuulinen ja kolea sää aiheutti sen valitettavan tilanteen, että suuri joukko juhlavieraista ei huomannut kunnianosoituksen alkamista, vaan puheenpauhu ja keskinäinen keskustelu jatkui koko kunnianosoituksen ajan ja näin häiritsi juhlatunnelmaa. Kirkkokuoro lauloi kirkonportailla: Siunaa ja varjele meitä Korkein kädellä...

Ennen päiväjuhlan alkamista potkittiin jalkapalloa läheisellä hiekkakentällä Pirkkalan sakkolalaisten ja Karosen suvun välinen ottelu, jonka pitäjäjoukkue voitti maaliluvulla 6—2.

Aapro Jääskeläinen tervehdys-sanoissaan pyysi hiljentymään ja muistamaan joukostamme ijäisyyskutsun saaneita sakkolalaisia. Heidän muistoaan kunnioitettiin

hetken hiljaisuudella. Hän selosti Pirkkalan kunnan ripeää nousua 2000 asukkaan kunnasta 10000 asukkaan taajamaksi. Tämän ripeän kehityksen yhdeksi aiheuttajaksi hän arveli sitä, että tänne muutti muutama touhukas mies Sakkolasta! Ehkä näin onkin, mutta sivusta naapurista katsottuna näyttäisi siltä, kuin Tampereen läheisyys olisi myös huomion arvoinen taustavoima kehitystä

eteenpäin saattamaan.

Rakenteilla olevan lentokentän melu- ja haittavaikutuksia hän ei vielä osannut sanoa, vaan jäätin odottavalle kannalle.

Runsaslukuinen yleisö ilostui suuresti fil.maisteri Antti Koira-sen viuluesityksistä, sillä hän otti mukaansa "säestämään" 3-vuotiaan poikansa Topi-Tapion. He yhdessä esittivät 2 Sakkolan Petajärveltä saatua kansansävelmää:

Sakkolajuhlissa on tilaisuus myös rentoutumiseen, näin on nytikin tapahtunut. Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki kehuu toimittajaa, joka on rehvakkaasti työntänyt kädet taskuun. Taitelija Eka Karpanen seuraa tilanteen kehitystä.

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

"Ryhmää männää..." ja "Juna-Villen rimpan", sekä oman sävellyksensä Pääsiäispolska, jolla hän äsken voitti Pispalan sottiisin sävellyskilpailun.

Juhlapuhuja kuudetta kertaa, hallintojohtaja ja entinen ministeri Nestori Kaasalainen asensi "työkalun", mikrofonin, sopivaan korkeuteen ja puhe lähti luistamaan.

Aluksi hän selvitteli, että tämän jälkeen hän ei pyri 10 vuoteen Sakkola juhlien juhlapuhujaksi ja toivoi, ettei häntä pyydetäisikään.

(Säätiön puolesta todettiin saman juhlapuhujan käytön olevan, Sakkola-viirejä ajatellen, vain selvää nuukuutta, koska juhlapuhujalle ojennetaan vain kerran viiri.)

Juhlapuhuja yllättyi kovasti miesten runsaudesta, vaikka Tampereella oli Kuninkuusravit, jossa Partanen ohjasti "Vieteriä" siimat suorana. Eihän toki me niin "ravihulluja" olla, että mennään ohi pitäjäjuhlien raviriemuihin tai politiikka pitoihin. Kihut on aina kihut!

Hän käsitteli myös karjalaisten yhteistyö- ja avunantosopimuksen sovellusta uudella asuinpaikalla heti marraskuun jälkeen 1939 ja katsoi karjalaisten täyttäneen sopimuksen heti ja soveltuneen hyvin paikkakuntien kantaväestöön.

Hän näki myös nykyisin ihmisen olevan yksinäisen yhteiselmässä. Tutkimus on osoittanut sen, että minkä suurempi työpaikka, sen yksinäisempi on ihminen siellä, koska työtovereita on liikaa, eikä henkilökohtaista kosketusta saada enää aikaan.

"Lähimmäinen on jokainen ihminen, joka apuamme tarvitsee" ja näin hän evästi meitä lähtemään väliajalle yhteyksiä rakentamaan. Tietysti me yritimme parhaamme.

"Lähimmäiseni on jokainen ihminen, ystävä tai vihamies, joka apuamme tarvitsee." Ja hän evästi

Sakkola tänään

"He näkivät kultaisen kotinsa, he kuulivat keväiset äänet."

Oriveden Karjalaseuran vuosikokouksessa päätettiin tehdä Leningradin matka. Vanhasen Eino ja allekirjoittanut Terttu Nahkola (os Koppanen) päätimme heti osallistua matkaan ja sovimme, että menemme Kiviniemeen ja

Röykkylään, vaikkei sitä silloin uskonut toteutuvaksi. Aina kun vain tavattiin vahvistettiin uskoamme, että kyllä vaan menemme!

Valkeni sitte se kesäkuun 2 päivä, aamulla neljän jälkeen Oriveden autoasemalta lähdimme matkalle. Meille iloisena yllätyksenä oli siellä myös Aino Mattila-Vulli,

Opettaja Veikko Loponen puhui sankarihaudalla.

juhlakansaa kehoituksella jo väliaikana alkaa yhteyksien rakentaminen toiseen ihmiseen. Tietysti me teimme parhaamme asian hyväksi pitkän väliajan aikana!

Sekakuoro "Pirkat" ja Kirkkokuoro yhdessä lauloivat: Laulu Vuokselle ja Suomen laulun.

Balettiesitys oli Marjo Hämäläisen ja Jarkko Jääskeläisen ohjelmanumerona.

Emäntä Laina Huuska lausui kaksi omaa runoaa ja sakkolalaisen pyrkimäluvun, joka suuresti huvitti yleisöä, joka oli tarkoituskina.

Tervehdyksiä esitettiin Pirkkalan kunnan ja seurakunnan puo-

lesta, Suvanto-säätiöltä, "Karjala"-lehdeltä ja Aimo Kuisma toivotti tervetulleeksi ensi kesänä Lempäälään. Reino Söder toi terveiset Helsingin Sakkola-seuralta ja ihmetteli sitä, kun he tullessa pysähtyivät Hämeenlinnassa niin jätkät kyseli, että onko vanhainkoti palanut maantasalle, kun kaikki "vanhat" ovat liikkeellä?

Tämän jälkeen Elma Pirkkanen ja Aune Jääskeläinen lauloivat sydämeen käyvästi ja Onni Jääskeläinen esitti juhlan päätössanat. Pirkkalan seurakunnan puhallinorkesteri huolehti tilaisuuden torvimusiikista ja yhteislaulujen säestyksestä. Lopuksi Maamme.

joka oli sieltä Sakkolan Röykkylästä kotoisin. Heti hän tuli minulle juttelemaan, että hän olisi valmis lähtemään syntymäseuduille, jos vaan jotenkin pääsemme. Minä kyllä koko ajan olin vähän epäuskoinen, mutta Eino ei varmaan koskaan ollut epäilevällä kannalla.

Matka sujui mukavasti Leningradiin. Mielialaa hiukan alensi ränsistynyt Viipurin kaupunki ja harmaat kolhoositalot aina Terijoelle saakka, mutta sieltä alkoi olla jo aika mukavan näköistä, luonto oli kauneimmillaan, omenapuut ja sireenit kukkivat parhailaan. Leningrad hyvin vihreä ja kaunis.

Heti Leningradissa syötyämme illallisen, lähtivät Eino ja kaverit etsimään autoa, jolla pääsisimme matkalle ja he löysivätkin erään, jonka kuljettaja ymmärsi suomea. Hän lupasi lähteä seuraavana päivänä klo 13. Lähdimme sitten lauantaina kaupunkikierrokselle, joka kesti yli sen ajan, mikä piti kulua. Saavuimme hotelliin vasta klo 13.30 ja pettymyksemme oli suuri: Taksista ei enää hajuakaan! Vähän hiljaisina ja pettyneinä menimme syömään. Ruokailun aikana kyselimme oppaalta, joka söi meidän pöydässämme, että miten täällä ihmiset pääsevät liikkumaan, hän sanoi, että kyllä täällä ilman passia pääsee esimerkiksi Viipuriin, nämä paikkakuntalaiset, mutta ei tietysti turistit. Emme puhuneet hänelle mitään aikomuksista, ettei hänelle mitään satuisi, jos me jotenkin epäonnistumme suunnitelmisamme.

Syönnin jälkeen taas olimme taksia etsimässä oikein täydellä tarmolla ja Eino ja Savolaisen Tauno, Kivennavan Lintulan poika, löysivätkin pojan, joka ymmärsi vähän suomea. Hän ei ensin oikein luvannut lähteä, mutta sitten lupasi tulla puolen tunnin kuluttua, kun käy ensin vaimolta

Kerrostalo Sakkolan kirkolla.

luvan kysymässä! (Tohvelin alla ollaan sielläkin!) Me jäimme jännäämään, miten tässä käy? Jännittyneinä odotimme tuleeko auto ja tasan sovittuna aikana oli auto käytössämme ja sitten Volga-merkkinen auto suunnisti kohti Karjalan kannasta, mineraalivetä, kartta ja tupakkaa piti ottaa mukaan.

Täytyy sanoa, että kyllähän se lähtö jännittävältä alussa tuntui, me Ainon kanssa siellä peräpenkillä ristimme kätemme ja sanoimme: Nyt saa käydä miten on tämä asia sallittu.

Niin pyyhälsimme kohti Rautua aikamoista kyytiä, äänimerkki soi ja ohi vain! Ei edes pää tullut kipeäksi, vaikka auton ikkuna oli auki ja kyyti kovaa. Lempäälän seudulla oli kolhooseissa varmaan perunanistutuspäivä, kun eukot olivat perunaämpärit kädessä odottamassa pitkin tienvartta, jossa liikenne oli suhteellisen vilkasta.

Ennen entistä rajaa maasto oli hyvin kumpuilevaa ja näkyi pitkiä matkoja. Ensimmäinen nimikilpi, joka vähän tuntui tutulta oli meistä Orjansaari. Eikä aikaa-kaan, kun jo olimme Raudussa Viidentienristillä, entinen Raudun kirkonkylä jää oikealle ja siellä tuntui olevan paljon asutusta. Kohta välkehti jo Leinikkälän jär-

vi kauniisti keväisessä päivässä. Raudun—Kiviniemen rata alitettiin Mäkrällä entisen alikäytävän alitse ja edelleen Rautjärven ohitse. Lännäjärvellä näytti olevan kuin punamultatehdas käynnissä?

Petäjärven kylä! Se oli sykkähdyttävä näky: Koko Petäjärven kylä ja niityt olivat yhtä viljaleikettä! Harvoin semmoista näkee, sillä niin pitkälle kuin silmä siintää oli vihreetä peltoa, ei mitään pajukkoa, eikä muuta rojukkoa. Tienvarressa oli joku pieni mökki ja emäntäkoulun tienhaara oli entisellä paikallaan

Rajaharjun mäiltä alkoivat komeat metsät, kullankeltaiset mäen alle. Siinä oli kultainen kotipaikka keväisessä illassa... Sitä ei voi sanoa kuvailla, miltä se tuntui...

Auto seisatettiin Koppasen mäen alle. Siinä oli kultainen kotipaikka keväisessä illassa... Sitä ei voi sanoa kuvailla, miltä se tuntui...

Kotitalon paikalla oli pioneerien lomakoti ja se oli tiiviin piikkilangan ympäröimä! Siinä Männikön kellarin kohdalla katselin kotiani ja olin onnellinen siitäkin, että näin tämän kauniin eteläpuolisen mäen, jossa kukkivat omena-

puut ja suuret vaahterat ja pajut olivat paikoillaan.

Olin onnellinen siitä, että minulla oli ollut näin kaunis synnyinpaikka. Siinä me nyt yhdessä katselimme ja ihailimme. Otimme kuvia ja omenapuun oksia ja poppeleiden, jotka tuoksuvat kuin silloin ennen!

Sitten taas lähdimme katsomaan kosken kuohuja. Ensin näkyi Hännisen Vapun kohdalla pieni mökki, mutta koulun kohdalla kasvoi jo suuria mäntyjä. Radan ylityämme näimme sen, että Vuorisen talon kohdalla ei ollut kuin puutarhan jätteitä, mutta Hyyrysen Emman ja Vuorisen välillä oli talo. Männikön talon kohdalla oli samoin vain puutarhan puita. Aleksandroffin kohdalla oli pieniä ja huonoja mökkejä ja sitten se Juhon, Paavon ja Helmin mökki, se valkoinen, rapattu, se oli vielä jäljellä, mutta nurkka rikki.

Ja niin saavuimme kosken kuohuja katsomaan. Sillat olivat entisellä paikalla, mutta koski oli suuri pettymys! Siellä oli molemmilla puolilla siltaa ihmisiä kanoiteilla soutelemassa! Ei kuohunut koski ja se oli suuri pettymys, samoin koko Koskenpuoli: Yksi suurehko talo, ehkä siinä Kohon talon kohdalla, pari pienempää mökkiä... Hyvin ankea kuva jäi tästä kylästä, kun muistelee entisiä. Teimme vain kunniakieroksen siellä ja auto kääntyi paluutietämme kohden. Eino yritti ottaa kuvaa, mutta sillalla oleva naisvartia alkoi tulla meitä kohti ja näytti, ettei saa ottaa kuvaa.

Olisikohan Vuoksen vedet johdettu Tiurin kosken kautta Laatokkaan, sillä muuta selostusta eei tähän veden vähyyteen voi olla? Siinä kohden missä niitä lohpatoja oli, nyt siinä kasvoi vihreä ruoho!

Niin lähdimme kohti Röykkylää, sillä me ei uskallettu olla pitkään missään, ettei kiinnitetä liikaa

huomiota. Yritin katsoa sinne Alamaen suuntaan, mutta siellä ei näkynyt ainakaan mitään asutusta, vain kaunista vihreää peltoa ja puita.

Siesuhiekalla oli paljon ihmisiä uimassa ja aurinkoa ottamassa.

Ensiksi yritimme Röykkylään siitä meidän mäeltä kilpa-ajoradan ohi, se hieno hiekka vain kuin pölysi! Kun monen tien kautta ajaa huristimme, niin aina tuli portti vastaan ja oli käännättävä takaisin.

Kilpa-ajorata oli taloja täynnä, niinkuin koko metsä. Pääsimme yhtä tietä pitkin melkein Röykkylän tanssilavan kohdalle. — "Kaukon koppelit", sanoivat Aino ja Eino, mutta taas oli palattava.

Kävimme välillä ihailemassa Ailon kotimetsää, josta hän otti mustikan kukkia ja palasimme taas Rouvisen luokse ja siitä asfalttietä pitkin Papuselle päin ja sieltä erkani aivan uusi asfalttiet, jota pitkin kahden punaisen rautaportin kautta pääsimme Röykkylään, sinne kaivattuun paikkaan!

Siellä oli rakennettu monta ker-

POLKUPYÖRÄT JA MOPEDIT ALAN ERIKOIS- LIIKKEESTÄ LEMPÄÄLÄSTÄ

Lempäälän Pyörä

rostaloa ja pienempiä, tiet asfalttia ja valaistua, joten pää meni ihan pyörälle, että missä kohden oikein liikumme, niin oli maisemat muuttuneet ja ihmisiä oli paljon, siellä oli jokin lastenkoti tai jokin semmoinen.

Auton pysäytimme semmoiselle juhkakentälle, ehkä jossain Pullisen ja Vullin sepän paikkeille. Juhlakentältä menimme ihailemaan Ailon ja Eilon entisiä kotitänhuoita. Siitä oli komeaa katsoa Suvannon siintävää selkää ja Kiviniemen kasarmit näkyivät, samoin Haitermaa. Se oli kanssa semmoinen ylevä näky keväisessä kauniissa lauantai-illassa. Sen lähemmäs kotiansa eivät matkakumppanimme päässeet, sillä siihen loppui se tie ja mielessämme oli ne rautaportit, jotka voivat illan tullen sulkeutua.

Kyllä minä siinä kateuden kipinä mielessäni valittelin, että me kiviniemeläiset olemme jääneet tämän kokemuksen keskellä huononpaan asemaan, kun meillä ei ollut mitään juuri rakennettu, niinkuin täällä Röykkylässä, mutta kai se meidän kylän vuoro vielä tulee.

Niin taas lähdimme jatkamaan matkaamme komeiden metsien kautta. Eino oli onnellinen, että varmasti 500 runkoa hehtaarilta pääsisi myymään komeita tukkeja, kun heidän metsäkappale ohitettiin.

Paluumatkalla huomasimme Petäjäjärven kylän laidassa metsän vieressä suuren kolhoosin, siitä varmasti viljeltiin niitä kauniita Petäjäjärven niittyjä.

Niin palasimme taas Viidentienristeykseen, josta nyt oli tarkoitus lähteä Kivennavan Lintulaan Savolaisen Taunon, neljännen matkakumppanimme kotia katsomaan. Aluksi oli hyvää asfalttietä, mutta sitten loppui ja alkoi mahdotoman huono kivinen soratie, johon Volga tärähti, että kaikki jo luulimme matkan päättyvän, mut-

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

semmalle Lappalaisenmäki ja Munakukkula. Tässä kohden sijaitsivat jatkosodan rintamalinjat. Täällä minäkin vietin melkein kaksi vuotta parasta nuoruuttani rintamalla. Maisemat oli paljon muuttuneet, puusto kasvanut ja peittänyt sodan jäljet. Venäläiset ovat rakentaneet valtavan muistomerkkin entiselle taistelupaikalle.

Ohitettiin entinen valtakunnan raja ja Raasulin kylä. Kylä oli taloja vailla, oli kai purettu ja viety pois jonnekin.

Seuraavana tultiin Rautuun. Rautu on rakennettu uudestaan ja siellä näytti olevan paljon asukkaita. On kerrostaloja, mökkejä ja hökkeleitä. Ei tuntunut paikka enää tutulta.

Raudusta suuntasimme matkamme kohden Metsäpirttiä, tarkoituksena ylittää sieltä Taipaleenjoki. Tie Metsäpirttiin kulki entistä tiepaikkaa seuraten ja tie oli päällystetty, mutta hyvin epätasainen. Metsäpirtin Kirkonkylä on muuttunut myös paljon. Oli rakennettu suuria kerrostaloja ja mökkejä sekaisin. Maanviljelys näytti olevan hyvin voimaperäistä, sillä pellot oli raivattu suuriksi viljelysaukeiksi.

Metsäpirtistä lähdimme ajamaan kohti Taipaletta. Matka katkesi kuitenkin päästyämme lähelle Kemppilää: Oli ajokielto-merkki tiellä. Käännymme takaisin ja tietä kysymään. Paikalliset asukkaat neuvoivat ajamaan huonoa peltotietä kohti lietettä, jossa

kohtaa joessa piti olla lossi. Ajoimme muutaman kilometrin Viisjoen vartta ja saavuimme Taipaleenjoelle. Edessä näkyi talvisodan kuulu Kirvesmäki, vasemmalla Koukkuniemi ja oikealla siinsi Laatokka.

Valtavat viljelysalueet, Metsäpirtin lietteet, olivat edessämme, niin pitkälle kuin silmä näki oli yhtä viljelysaukeaa edessämme.

Joessa oli lossi, mutta emme päässeet yli, sillä oli sunnuntai ja lossin kuljettaja oli pyhän viettosä.

Käännymme takaisin ja lähdimme Metsäpirtistä kohti Rautua ja edelleen Kiviniemeen.

Tie Raudusta Kiviniemeen oli hyvää ja autoliikenne vilkasta. Ohitimme Ptäjäjärven kylän ja saavuimme Kiviniemeen. Edessä oli Kiviniemen sillat ja mieleen tuli muistikuva 34 vuoden takaa: Tuossa maantiesillan lähellä olevissa montuissa oltiin silloin kun rauha tuli ja sota loppui vuonna 1944.

Kiviniemestä tie kulki suoraan Kasarmilaan ja täältä erkani tie kohti Sakkolan asemaa. Sakkolan aseman seudulla oli paljon asutusta ja täältä sähköjunat kulivat edelleen Käkisalmeen. Asemalta lähti sorapäällysteinen tie Sakkolan kirkolle, ohittaen lentokentän Pyhäjärven puolelta ja yhtyi vanhaan tiehen vasta Sipilänmäellä.

Ohitimme Salakanmäen ja saavuimme kirkolle. Koko Kirkonky-

ta kivi oli vain iskenyt auton edessä olevaan rautatankoon.

Tässä kohden jo pelotti, että miten tässä käypi, mutta Volga oli hyvä auto ja kun oli hyvä ajaja, niin jatkettiin kohti Kivennavan kirkonkylää. Ohitimme läheltä Siiranmäen, kuuluisan taistelupaikan ja sitten Kivennavan kirkonkylän, jossa olivat kovat rakennushommat. Tauno Savolaisen kotiin emme onnistuneet pääsemään, sillä tie oli puomilla suljettu ja mies vielä seisoi vahdissa, emmekä uskalaneet mennä pyytämään, että nostaisi puomin ja toinen tie mistä yritimme oli kynnetty. Tällä kertaa emme onnistuneet Lintulan kylään pääsemään, mutta Tauno sanoi, että vielä on monta tietä tiedossa, ensikerralla varmasti pääsemme.

Niin sitten suuntasimme kohti Leningradia, meille niin tutuksi tulleen nimen kuin Mainilan tien kautta, tätä tietä saa ajaa vain venäläisillä autoilla. Siinä 19.30 tienoilla aloimme lähestyä maja- paikkaamme, maksoimme kuljetajalle kyytimme. Kyllä mielellämme maksoimme, sillä kyyti oli ollut hyvä ja kuljettaja erinomainen, joten hän sai vielä hyvänmihienlisää.

Tämä matka oli kaikista meistä niin ihmeellinen ja onnistunut, että semmoisia harvoin ihmiselämässä saa tehdä.

"He näkivät kultaisen kotinsa, he kuulivat keväiset äänet."

T. N.

TOINEN JAKSO

Matka oli erittäin mielenkiintoinen ja antoisa. Mielenkiintoiseksi matkan teki se, että osa matkalaisista pääsi pistäytymään Sakkolassa, toinen ryhmä Kiviniemessä ja toinen Vilakkalassa.

Matka suuntautui Leningradista lähdettyä kohti Lempaalaan ja Rautua. Ohitimme Lempaalan, oikealle jäi Lempaalan järvi, va-

Työmies Sipilänmäeltä

lä oli asuttu ja maat viljelyksessä, sekä teollisuutta. Pappilan kohdalla oli iso tiilirakennus, luultavasti kolhoosin navetta. Kirkonmäki oli hoitamaton ja metsittynyt. Kirkosta oli jäljellä vain porttipylväät ja portaat. Kellotapulijn ja vanhan hautausmaan paikalle oli rakennettu viisikerroksinen kerrostalo, samoin entisen kunnan toimiston tontille.

Kirkon kohdalla kulkee nyt maantie myös kirkon alapuolelta, johon on rakennettu jokin tehdasrakennus, arvelimme sitä elementtitehtaaksi.

Suvanto välketi sinisenä, kuin ennenkin ja toisella puolella näyti olevan asutusta.

Hautausmaa oli entisessä käytössä, sillä sinne oli tehty aitauksia ja ristejä, sekä ihmisiä kulki hautojen luona.

Saavuimme Purpuaan, jossa oli muutama mökki tienvarressa ja asukkaita piholla. Tie jatkui huonokuntoisena ja saavuimme Haparaisiin. Rapamäeltä katsottuna Haparainen ja Kelja olivat tiheään asuttuja. Asuntoja oli paljon, varmaan siirretty jostain muualta, sillä alkuperäisiä taloja emme tunnistanee, vaan ainoastan niiden paikat. Tie kulki samaa mutkaista reittiään kuin ennenkin.

Keljan kohdalla pysähdyimme talvisodan kovassa taistelupaikassa, jossa rantaan päin katsottuna oli vielä pystyssä kranaattien silpomia puita. Olisikohan jätetty muistoksi?

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Sipilänmäen kylässä Voloskaan menevän tien varrella sijaitsi vajaan hehtaarin suuruudessa koppolissa kylän viimeinen talo. Sen omisti Jooseppi Eeva vaimonsa Liisan kanssa. Lähinaapureina olivat Juho Karonen ja Heikki Lemmetti. Voloskaan päin oli kilometrikaupalla pelkkää metsää.

Eevan Jooseppi eli Joska tunnettiin kylässä ja kylän ulkopuolellakin kovana työmiehenä, ennen muuta halonhakkaajana. Ennen talvisotaa eivät moottorisahat olleet vielä töitä helpottamassa ja jouduttamassa. Pokasahalla ja kirveellä syntyi joka vuosi satojen metrien pituisia halkopinoja ja siinä

Keljasta lähdimme kohti Vilakalaa. Tämä väli oli jo sankkaa metsää. Runteenmäki, Kososenmäki ja Summasenmäki ja niin avautui Vilakkalan kyläaukeama. Heinälampi on soistunut ja on tällä hetkellä järvenä. Saavuimme kylän keskustaan, tienristille. Olimme Vilakkalassa 34 vuoden jälkeen. — Tuli muistot mieleen, sillä olin siinä joukossa joka oli luovuttamassa Sakkolaa vuonna 1944. Olin silloin 19 vuotias sotilas ja katsoin viimeisen kerran silloin kylään ja samalla mietin näenkö näitä maisemia koskaan? — Kylä oli silloinkin autio ja tyhjä, kun lähdin polkemaan kohti Kiviniemeä.

Nyt olimme Vilakkalassa. Niin erilaisessa Vilakkalassa: Ei yhtään taloa pystyssä, ei suurimmasosassa kylää edes kivijalkaa rakennusten paikalla. Oli suorastaan vaikeuksia saada entinen kuva kylästä silmien eteen. Koko Vilakkalan ja Kaarnajoen kylän alue oli raivattu yhdeksi viljelyspelloksi.

Mutalampi oli entisellään ja suorastaan lintuparatiisina.

nä sivussa muutakin puutavaraa. Myös voimia vaativissa lastaus töissä hän oli mukana sekä Sakkolan asemalla että Virkin sahalla. Kova työ löi leimansa Jooseppiin: pitkät kädet olivat melkein riippuvassa asennossa kun mies kumarassa harvakseltaan asteli töiden jälkeen kotia kohti. Jos paluumatka kulki kaupan ohi, ostospaketti oli pään päällä ja meni siinä mukavasti tukematta kuin itämaiden naisilla. Peltotöistä ei Jooseppi niinkään välittänyt ja mm. naapureiden heinätyöt, juurikkaan harventamiset ja nostot, puinnit yms. sai hoitaa vaimo Liisa, joka näissä töissä osoitti olevansa erinomaisen ahkera työntekijä ja jolta myös leikinlasku kävi siinä sivussa kuin rasvattu.

Kävimme kansakoulun raunioilla. Yhtään paikallista asukasta emme nähneet kylässä. Otimme muistoksi kukkia ja lähdimme samaa reittiä takaisin.

Tältä vierailulta kotiseudulla, jäi vaikutelmaksi, että Kiviniemi on lomanviettoseutua ja muu osa pitääjää maatalousaluetta.

Kun nyt vuosikymmenien kulluttua vertaa silloista Sakkolaa ja nykyistä niin täytyy todeta, että Sakkola vieläkin luontonsa puolesta vetää vertoja mille Suomen osalle tahansa. Jos olisimme saaneet elää ja asua siellä, niin olisi kaudneimpia ja vauraampia paikkoja maassamme!

Kangaspohjaiset metsät, hiekkamultamaat, pitääjää halkova vesistö, lämmin ja leppoisa tuulenvire, näihin seikkoihin luonto on antanut Sakkolan sudulle parhaintaan!

Näihin toteamuksiin päättyy matkakertomus. Ryhmän matkajohtajana Oriveden Karjala -seuran puolesta kiitos kaikille retken osanottajille onnistuneesta matkasta.

HEIMO VISKARI

KUOLLEITA

Emilia Raaska syntyi 4. 2. 1892 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 18. 6. 1978 Lempäälässä.

Hilda Eliisa Suikkaneen o.s. Paloluoma syntyi 30. 3. 1895 Laihialla, kuoli 8. 7. 1978 Helsingissä ja siunattiin Honkanummen hautausmaahan 15. 7. 1978. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan

Röykkylä. Lähimmät omaiset ja entiset naapurit saattoivat hänet iäisyysmatkalle. Hyvää ihmistä ja pidettyä entistä naapuria iäisyysmatkalle siunaten V-A. V.

käen kukkumista, Anni kun ei ollut huomannut kuulonsa heikentyneen. Jooseppi meni mökin nurkalle ulkopuolelle ja kukkui minä keuhkoista lähti. Anni laski: 1, 2, 3... 30 ja ilostui mahdolltomasti, sillä elinvuodet laskettiin sen määräisinä kuin ensimmäinen kukunta alkukesällä antoi.

Evakkotie vei Jooseppi ja Liisa Eevan talvisodan aikaan Kylmäkosken Sontulan kylään. Jatkosodan jälkeen tuli uudeksi kotipaikaksi Iisvesi. Jooseppi olisi saanut pienen tilan Pirkkalasta, mihin oman kylän väki sijoitettiin, mutta ei halunnut ottaa tätä tilaa, koska epäili, ettei halontekoa riittäisi hänelle niin tiheään asutulta ja vähämetsäiseltä seudulta.

Hilda Lydia Suikkaneen o.s. Klink syntyi 25. 11. 1895 Pietarissa, kuoli 25. 1. 1978 Turussa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Haitermaa.

Filosofian maisteri, agronomi Kreetta Halminen syntyi 5. 5. 1899 Kiikoisissa, kuoli 5. 7. 1978 Turussa. Hän toimi Petäjäjärven emäntäkoulun johtajana aina talvisotaan saakka.

Marianne Viskari os. Repo

syntyi 8. 5. 1903 Sakkolan Kaar-

Nämä muutamat muistikuvat olen saanut velimiehiltäni Ollilta ja Laurilta. Monilla olisi niihin paljonkin lisättävää sekä sotia, edeltäneeltä että niiden jälkeiseltä ajalta. Tarkoitukseni on tällä kirjoituksella tuoda esiin rasvahnakkainen työmies, kirjallisuuden harrastaja ja tuntija, kunnallismies ja humoristi, joka ei ole koskaan omista tekemisistään mainosta tehnyt, vaikka siihen kyllä olisi aihetta ollut riittämiin. Toivotaan, että 80 vuoden kieppeissä olevan Joosepin koukkuun käyvät kalat siellä Iisvedellä, ilman esitelyäkin.

MATTI LAAMANEN
(ennen talvisotaa Peko
Mati pien' Matti)

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

85 VUOTTA täytti 22. 7. 1978 Hilda Leskinen os. Kallonen Varkaudessa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Avioliiton solmittuaan hänen kotipaikkansa aina talvisotaan saakka oli Käksä, josta siirtyivät Seinäjoen kautta Varkauteen.

Hän oli Sakkolassa innokas nuoriso-seuralainen ja oli mukana marttatoiminnassa. Varkaudessa hän on ollut mukana diakonia- ja lähetystyössä.

80 VUOTTA täytti 24. 6. 1978 Alma Kurikka Toijalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Rönkäkylässä.

70 VUOTTA täytti 26. 6. 1973 Toivo Lappalainen Lempäälän Lipossa. Hän on syntynyt Vpl:n Pyhäjärvellä. Sakkolassa hänen kotipaikkansa oli Haitemaa.

70 VUOTTA täytti 23. 7. 1978 Eemil Lappu Turussa. Hän

on syntynyt Sakkolan Rönkäkylässä.

70 VUOTTA täytti 2. 8. 1978 Johannes Pulakka Urjalan Tur-

sassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Arkuntanhua. Hän on ollut jäsenenä Toijalan seudun osuuskauhan hallintoneuvostossa ja johtokunnassa. Johannes Pulakka on toiminut yli 20 vuotta Su-

80 VUOTTA täytti 26. 8. 1978

najoella, kuoli 19. 6. 1978 Orivedellä.

Koko elämän kestänyt aito ja elävä isänmaanrakkaus liitti hänet aktiivisesti toimimaan isänmaan hyväksi jo vapaussodan aikana. Musiikki, kuoro- ja yksinlaulu muodostui hänelle jo lapsuudenkodissa rakkaaksi harrastukseksi, seurauksena m.m. yksinlauluopiskelua Viipurissa.

Raskaan evakkotaipaleen jälkeen hän uudella kotipaikkakunnallaan osallistui tiiviisti paikalliseen Martta-toimintaan. Lähinnä hänen sydäntään olivat kuitenkin perhe ja koti, sekä elävänä muistona säilynyt Karjala.

Hilja Maria Varvas syntyi

17. 10. 1906 Sakkolassa, kuoli 20. 6. 1978 Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

Väinö Jortikka syntyi 4. 4. 1911 Sakkolassa, kuoli 16. 7. 1978 Tampereella.

Aarne Nalli syntyi 13. 1. 1907 Sakkolassa, kuoli 18. 6. 1978 Mäntän aluesairalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki ja viimeinen kotipaikkansa Vilppula. Hän oli tunnettu kilpahiihtäjä jo Sakkolassa.

Mauri Johannes Käppi syntyi 9. 6. 1920 Sakkolassa, kuoli 23. 7. 1978 Lempäälässä.

Johannes Naskali Punkalaitumen Oriniemessä. Hän on syntynyt Sakkolan Artuntanhuassa. Hän on ollut maanviljelyksen ohella myös innokas kantarikastahevojen kasvattaja. Osallistui kaikkiin kolmeen sotaan ja haavoittui vapaussodassa.

60 VUOTTA täytti 6. 6. 1978 Olavi Volanen Tampereella, jossa hän toimii Kauppaoppilaitoksen vahtimestarina. Entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

60 VUOTTA täytti 31. 7. 1978 Selma Korpelainen os. Kiis-

ki Tampereella. Entinen kotikylä oli Sakkolan Lapinlahti.

60 VUOTTA täytti 15. 8. 1978 Irma Leppänen os. Härmävaara Mikkelin mlk:n Sairaolassa. Hän on syntynyt Elimäellä. Hän on Eino Leppäsen puoliso Sakkolan Riiskasta.

60 VUOTTA täytti 28. 6. 1978 Hilka Esko os. Naskali Korkassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

50 VUOTTA täytti 9. 8. 1978 Veikko Riikonen Lempäälän Hakkarissa. Lempäälässä heillä on perheyriksenä pelti- ja rautatyö-

Vanha merimies muistelee

Niinkuin arvata saattaa, niin näin suuri kalasaalis toi tullessaan kahdenlaisen reaktion: — Hyvän mielen ja hädän. — Hyvän mielen siksi, että kalaa tuli paljon. Mutta kalan paljous antoi aiheen hätään: Mihin nyt saalis sijoitetaan?

Kotiin paluuta ei uskallettu ajatella, sillä heikko tuuli, pitkä matka ja tavaton helle aiheuttaisi sen, että saalis ehtisi matkalla pilaantua.

Silloin isäni muisti, että laajan matalikon tuntumassa oli majaka ja majakassa vartija. Majakanvartia oli aikaisemmin ostanut

meiltä kalaa ja vartijan käytössä oli moottorivene, joten kalojen markkinointi mantereelle tapahtuisi nopeasti.

Majakkanvartija olisi mielellään ostanut kalamme, mutta matkaan ilmestyi paha "mutka": — Asia oli niin, että hänellä oli vain venäläistä rahaa ja venäläisellä rahalla oli Suomessa pelkkä paperin arvo. Silloin majakanvartia esitti vaihtokauppaa. Hänellä oli varastossaan 4 hehtoa kuorittuja ohria ja 300 kivääriä ja hän vaihtaisi ne kaloihimme!

Pidimme kauppaa edullisena,

joten löimme kaupat lukkoon. Vaihtamamme ohrat lastasimme veneeseemme, mutta kiväärit jätimme edelleen majakanvartijan varastoon, koska emme uskaltaneet ottaa kivääreitä mukaamme siitä syystä, että poliittinen tilanne Suomessa oli kiristynyt ja me pelkäsimme, että aseet saattaisivat joutua "vääriin käsiin".

Seuraavana talvena eräs inkeriläinen, Rapa-Mikoksi kutsuttu mies, toi aseet jäätä pitkin Inkerin kautta Suomeen, joten on oletettavissa, että aseet joutuivat Suomen vapaussotaan.

Palattuamme kotiin, kohtasi meitä vielä yksi erittäin mukava yllätys: Eräaseen säkkiin oli piilotettu kahdenkymmenen kilon kaakaopaketti! Tästä kaakaopaketista tuskin oli majakanvartiaakaan tietoinen.

V Verner

UUSIA YLIOPPILAITA

Tampereen Sammon lukiota Eija Korhonen. Hänen äitinsä

Jyväskylän lukiota Sari Kurikka. Hänen isänsä on Aulis

on Lempi Korhonen os. Kurikka Sakkolan Luprikkalasta.

Kurikka Sakkolan Luprikkalasta.

liike. Harrasteena on hänellä urheilukalastus ja hän on puheenjohtajana Lempäälän Pilkkimiehistä.

Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Voloska.

50 VUOTTA täytti 12. 8. 1978 rakennusmestari Onni Jääskeläinen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

Emännän virsi

*Keittelen keitoksiani,
hämmetelen huttuani
tupasessani tutussa.
Lieden luona liikkukelen,
askartelen uunin luona.*

*Tässä armas emoseni
askaroitsi aikanansa.
Teki leipätaikinansa.
omat appeensa alusti.
Liikkuvat lähellä lapset,
kulkivat kullamuruset,
liemii lipitsemässä,
kattiloita kaapimassa.*

*Emon suisti surmahinen,
maahan kaatoi Kalman herra,
tappoi tauti kesken iän.*

*Laannut ei touhu tuvasta,
liikkuminen lattialta.
Tulivat uudet asujat,
omat lapset lattialle,
leipiä levittämähän,
pirakoita pistelemään.*

*Yhä keitän, yhä paistan
tupasessani tutussa,
kuusimetsän kupehessa,
kotikoivujen katveessa.*

ELSA TUOKKO

NYKYAIKA

Nyt on minin ja maksan aikaa,
keskioluen ja puntiksen.
On muorin ja vatsin aikaa.
Duunaa jengit ja kunditkin.

Silmäripsit on sirrallansa.
Suu kuin violetti-supukka!
Tämän ihanuuden suojaan kätkee
pitkätukkainen peruukki.

On pitsiä, hapsua, rimpsua,
rampsua,
viiksiä, partaa, justeerrii.
On äl-äs-teetä ja hasista,
napsista ehkäisy pilleriin.

Housut on kapeet, kun jalkaan
vetää
niin tarvitaa siinä vaseliini.
Näppärä sormist kaverii,
joka vetää vetoketjun kii!

Aika vierii ja hyvältä tuoksuu,
yhteistä matkaa kuljetaan.
Nuoriso varttuu ja kokemus
karttuu,
nykyaikaa kuljetaan...

Laina Huuska

Toimituksen tuoli

Sakkolan pitäjäjuhlilla tuli ja meni ja mieleen jäi entinen hyvä kihutunnelma, sillä siellä oli kihinää, kuhinaa, potkupalloa, erittäin hyvää hernekeittoa, kahvia, pullaa ja piirakkaa. Lisäksi uhkeita naisia ja muutenkin silmän ruokaa, kaikki oli silloin hyvin. Mitä ihminen kohtuudella enää voisi yhdeltä päivältä enempää toivoakaan?

Vain vanha sanonta: Kirkko on keskellä kylää, ei sovellu Pirkkalassa, sillä taajamat siellä ovat kaukana kirkosta ja kirkonseutu näytti hyvin harvaan asutulta, luulisi jo seuraavan kymmenen vuoden ajalla Pirkkalan kirkollekin taajaman rakennettavan?

Rautulaisten lehti no 4 1978 sivu 14:

rakkaat rannat kuvanamme
päilyy.
Ajatuksin käymme usein
niitten luo.

Helvi Laaksonen

Elonilta

Vuotta on jo nähty monta,
elonaikaa huoletonta,
pakkasien paukkuessa,
kesäpäivän paistaessa.

Elämämme arkipäivät
kiireiset jo taakse jäivät,
illan rauhaan vaihtuivat,
kiireet pois jo haihtuivat.

Nyt on aikaa ajatella,
lukea ja lauleskella.
Nyt aika kuluu aatoksissa
päivätyön jo päättyessä.

Eletty on vuotta monta,
ehkä synkkää, ilotonta.
Onnea ei kaikil' riitä,
Toiset saavain rippeet siitä.

Vuodet pois kun hiljaa siirtyy
tuonne taivaanrannan taa,
jospa silloin silmiin piirtyy
autuaitten rauhanmaa.

Tyyne Lehtiniemi
Rovaniemi

Muistojen Lapinlahti

Kylä tuttu pitäjässä,
siellä elämisen reipas tahti.
Enkä unhoittaa oo voinut,
Sua vanha Lapinlahti.
Siellä syntymäni seutu,
kotikunnas kultainen.
Sinne aina ajatuksin palaan
niinkuin ennenkin.

Kylän raja siellä kulki
rantaa kauniin Suvannon.
Monen askel' sinne johti,
aamuin, luokse aallokon.
Siellä ahkerana kansa
pellollansa työtä teki.
Miehet nuoret nousevaiset,
metsät, pellot perkaeli.

Tyttyret nuo aherteli
askeleissa äidin oman.
Neuvot, ohjeet oivalliset
sydämissä säilytteli.
Kaunis muisto meillä
kylästämmä säilyy,

Laina
Huuska

Sakkola-juhlassa esitetty pyrkimäluku

Hyvää iltaa tyttö-maijaa!
Soppiik suojaa, mahtuuk maijaa?
Vai pittääk pyrkijäpoikii
sivuitse aijaa?

Jo nouskaa tytöt yllää,

ko vieraa kylän poikii
tul käyllää!

Hei! Amalia ja Mari!
Onk teil siel seinii
sisäs kovast vari?

Meitä ois tääl par poikaa,
iha ehtaa!
Kyl meitä vaik overaavost
katsoo kehtaa!

Mie sanoin kaveril:

"Kun Raudusta puhutaan ja muistellaan menneitä, emme voi unohtaa Hinkkasen majataloa. Tuskin Suomen armeijassa palveli noina aikoina upseeria, joka ei olisi käynyt tuossa majatalossa. Ison pirtin puolella istuivat Raudun ja Metsäpirtin ukot juoden tolkuttomat määrät saijua. Siellä käärrettiin oikein hihat ylös ja jutun juonteeksi juotiin kymmeniä lasillisia eli takanallisia saijua. Siellä joutuivat metsäpirttiläiset usein odottamaan jopa vuorokauden, sillä juna tuli ja lähti vain kerran päivässä. Aamulla lähti ja illalla tuli. Hinkkasen majatalo oli jonkinlainen baari, jossa sai majoituksen ja ravitsemuksen."

Minä en mitenkään puutu Hinkkasen, sotakaverin, "sainoin" kynnyspää-saijun juontiin.

Ihmettelen silti junan kulkua. Mitä vuosikymmentä kirjoittaja halunnee kertomuksessaan kuvata? Minulle yksi ainoa junapari on täysin vieras käsite. Minun muistiaikani kulki ainakin kolme junaparia päivässä ja ylimääräiset lisänä.

Meidän maat tapasivat rautatiehen kolmesta kohtaa ja kotipihaan näkyi junan savupiippu, kun se puuskutti ylös Huuhan nousua ja ähki mennessään, "Tätä tehää, tätä tehää, koko kesä, koko kesä"

ja Kiviniemen suuntaan meni, että vilahti vain.

Aamulla meni juna kohti Hiitolaa ja tällä junalla kulkivat oppikoululaiset Käkisalmen yhteiskoulussa, joskin oppilasmäärä oli hyvin vähäinen. Seuraavana lähti Raudusta sekajuna, jossa oli vain yksi matkustajavaunu ja Kiviniemen markkinapäivinä oli kaikki Raudun porsasvaunut täynnä rautalaisia markkinaväkeä, jotka juna purki pois Suvantolan seisakkeella, johon ei tavallisina päivinä pysähtynyt. Käkisalmeista lähti samoihin aikoihin vastaava juna kohden Rautua, sivuutusasemaa en muista, mutta kerran vakinaisesta tulin tälläkin junalla kotiin, ja voitin sillä pari tuntia postijunaan verrattuna. Nämä sekajunat huolehtivat asemilla vekslauksista, joten ehti siinä maisemia katsella muutaman tunnin tällä 80 km matkalla. Hiitolasta saapui postijuna n. 14 aikaan ja postin ja matkustajain lisäksi tässä junassa oli myös lehtipoika ja hän junan rapuilla kauppasi sanomalehtiä tarvitseville.

Kerran poika hihkui "Kiki"-lehden kourassa: — Ostakaa uusi kiki! Ukot huuteli vastaan, että vanhaakin on vielä kunnossa?!

Noin 17 aikaan meni junat molempiin suuntiin, ensin oli sivuutus Petäjärvellä, mutta muuttui Kivi-

niemeen, koska siellä oli useampi mies kääntämään vaihteita. Tämä Hiitolaan menevä juna, sitä veti voimakas Ukko-Pekka-veturi, oli kuuluisa porsasjuna, jossa matkustajavaunujen perässä kulki 10—20 porsasvaunua, näissä vaunuissa oli oikein kyljessä kirjoitus: Raudun porsasvaunu, nopea palautus. Takaisin Rautuun ne tulivat tosin sekajunaan kytkettynä.

Petäjärveltä lastattiin porsaat laatikoissa suoraan junaan ja juna seisoo niinkauan kuin lastausta riitti ja konnari vislasi junaa milloin mitenkin tarvitsi. Näillä iltajunilla käytiin juuri "junilla" pyhäisin, jos ei tärkeämpää touhua ollut. Pojat vähän kahinoivatkin joskus ja riijailivat tyttöjä ja jos pojalla oli monipatterinen, puolimetrinen sähkölamppu, käsivalaisin jolla voi näyttää päin silmiä toista, oli silloin olevinaan ensimmäistä kastia, ainakin omasta mielestään.

Lisänä oli tukkijuna, joka kulki Rautuun takaperin tenderi edellä, Raasulin ja Saijan vaihteen väliä ja tuotiin tukkeja tänne myös pohjoissuunnasta. Lisäksi oli herrojenjunat, rata-autot ja ratavarti-ajan resiina ja työläisten pumppuresina, jotka nämäkin hätätapauksessa kuljettivat kätöä Kiviniemen suuntaan.

— Souva, souva!

Ehä myö koko yötä järvel olemaa jouva.

Ko myö ollaa ylipuolt järve ja meitä uo viel kukkaa tärvelt!

Nouskaa yllää sukkela ja ramakka, ni äit antaa pettileipää ja mamakkaa!

Vai on se tyttö jo nii toise rouva, ettei pyrkijäpojl puhe jouva? Mitä? — Häh! — Sanokaa nyt sana tai puol, et loppuis meilt pyrkijä huol.

Se ei virka mittää kuka kuol. Pitäshä nyt jo puhhee tulla... ko ihmine on nuor!

Ei myö tultais kuuks, eikä kesäks. Ei täyveks täkskää yöks. Pantais vaa tupakka miehee ja siit lähettäis tipotiehee!

Meitä on tääl kaks poikaa nastii. Myö sovittaa vaik voiaskii. — Voi tytöt! Työ ootta nii kultasii! — Meitä ois tääl sulhasii!

Avatkaa nyt! Myö tykkätää teist ja työ tykkäättä meist! Ni siit myö ollaa "molokese" ja siit on nii mukavaa et kupajaa. Nii metkaa et letkaa ja nii hauskaa et rauskaa!

Nyt pitäis jo ovet saaha auk, jot loppuis tää pyrkimisetaut!!!

Vai pantaisko myö piruviulut soimaa? Ko ei kerra miehe sanas oo voimaa!

Tietäähää tään et kaksha se on miehel ilopäivää: Toine ko akan saap ja toine kun se kuoloo!

Rakkaus se on sellane tauti,

Pääsiäispolska voitti

Pispalan sottiisi Tampereella 1—4. 6. 1978 sattui kauniitten kesäpäivien aikaan, sää suosi kilpailijoita ja yleisöä. Ulkomaisiakin esiintyjä oli yli 200 tanssijaa. Soittajia ja laulajia oli 7 maasta.

Pispalan sottiisin sävellyskilpailun tänä vuonna voitti ent. sakkolalainen maisteri Antti Koiranen Pääsiäispolskallaan, joka näin tuli uudeksi "sottiisipolskaksi". Kilpailuun oli osanottajina 101 säveltäjää ja 151 polskaehdotelmaa.

Kolmena päivänä ympäri Tampereetta esittivät kansansoittajat ja kansantanssijat loistokkaita esityksiä. Veljeskansamme Unkari ilahdutti värikkäissä kansallispuvuissa esittämällä tulista kansantanssia. Tämä 40-henkinen Zalar ryhmä kuuluu Unkarin arvostetuimpiin kansantanssiryhmiin.

Kotimaisista esiintyjistä erikoi-

jot siin o kaik syvämeläpät auki. Se alkaa rintaa raastaa. Ni joha alkaa jäykemmätki leuvat haastaa.

Mie oisinki olt täs nii kiihottava mies: Ko on kravattinauhaki ryntäihe ies!

No voi kuumat potut ja kapakalat. Oisin vannont ne ihanat lemmevalat!

Ja yöjalkamiehet lähti. — — — No olpas niil ketuhäntä kainalos ja petos mieles. Iha ois tuntunt et paholaine on vieres!

sesti ilahdutti Helsingin Karjalan Nuoret ja Parkanon nuorisoseuran tanssiryhmät vauhdikkailla esityksillään. Erikoista Kuopion tanhuujilla oli se, että he omistivat Sakkolan kansallispuvut. Muutenkin Sakkolan kansallispuku oli kotimaisilla esiintyjillä näkyvästi esillä!

Juhlakulkue, joka lähti Hämeenpuistosta Tammelan torille toritansseihin läpi Tampereen, oli todella silmänruokaa värikkäissä kansallispuvuissaan. Kulkueessa kotimaiset esiintyjät esiintyivät maakuntien nimikilpien takana. Savon maakunnan saapuessa, jota edusti Kuopion tanhuujat Sakkola-puvussa, eräät sakkolalaiset huusivat: — Teilhää on meijä puku! Tuli vastaus: — Ei oo ko meidän!

Pääjuhlassa esiintyivät kaikki soittajat ja tanhuujat. Yhtynyt kotimainen pelimanniyhtye esitti Pääsiäispolskan Antti Koirasen johdolla.

Eero K.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMALÄMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Tätini Anna Koirasen muistolle

Anu-tätini oli opettajana Sakkolan Viiksanlahden kansakoulussa, jonne kotoani oli matkaa noin 10 kilometriä. Usein kävin viemässä hänelle kaloja ja silloin isäni valitsi parhaat kalat sisarelleen vietäväksi. Mielelläni lähdin viemätkä. Me, hänen veljensä lapset pidimme Anu-tädistämme. Hän oli lämmin ja hyvä ihminen ja tahdoin aina meidän parasta. Viiksanlahden vanha koulu oli jollain lailla yksinäisellä paikalla, vaikka taloja oli lähellä. Esim. Sipiläisen kauppatalo oli melkein naapurissa. Kaikesta huolimatta siellä sattui peloittelua, niin että koulun ovet lukittiin aikaisin illalla, eikä juuri kuljettu iltaisin muualla kuin maitoreisulla. Minusta se oli outoa. Meillä kotona ei ovet olleet monastikaan haassa öisin. Viiksanlahdelaiset muistanevat nuo ajat? Sittemmin koulu siirrettiin Valkjärven kylälle ja opettaja mukana.

Tätini opetti monta sukupolvea tällä koululla, viimeksi jatkosodan aikana. Kasarmilan koululla. Monet hänen oppilaistaan ovat varmaan muistelleet opettajaansa ja halunneet kuulla hänestä. Olin Saarijärven kirjastossa ja selailin Sampo-lehden vuosikertoja. Vuodelta 1958 tein huomion, että siinä oli kirjoituksia tätini kuoleman johdosta. Silloin heräsi minussa ajatus, että varmaankin hänen oppilaansa mielellään lukisivat SUVANNON Seudun sivuilta näitä kauniita kirjoituksia tädistäni.

Meille kiviniemeläisille on mieluista lukea op. Hilma Koskenjaakon muistopuhe tädilleni. Palomäen koulupiiriläiset kirjoittivat mm: Op. Anna Koiranen. Marraskuun 1 päivänä saapui yllättäen suruviesti tänne Palomäen koulupiiriin Lannevedelle. Koulumme opettaja oli saanut kutsun

siirtyä iäisyyteen Saarijärven sairaalassa. Perjantaina hän teki vielä oppilaittensa kanssa täyden työpäivän. Raskaalta tuntuu aloittaa koulutyö kun johtaja on poissa. Opettaja Anna Koiranen oli hyvä ihminen, uskollinen neuvonantaja nuorille ja vanhoille, sekä suora ja rehellinen kaikessa. Kaiken hyvän rakentaja ja alkuunpanija, sekä vähempiosaisten auttaja ja suojeleja.

Niin, Anna on nyt poissa. Tuntuu niin haikealta, kun yksi ja toinen niistä, joiden kanssa on kapaleen matkaa kulkenut täällä maailmassa laskee matkasauvansa kädestään ja jättää toiset. Niinpä nyt sinäkin Anna olet sen tehnyt. Sait kutsun niin äkkiä ja odottamatta, ettei ollut tilaisuutta sanoa jäähyväisiä. Ei ole siis ihme, että kaipaus ja suru täyttää ystävien ja omaisten mielen. On niin vaikeata sanoa: — Tapahtukoon Sinun tahtosi.

Yli 50 vuotta olin kulkenut kanssasi samoja teitä, monissa vaiheissa olimme yhdessä. — Muistuu niin elävästi mieleeni, kun ensimmäisen kerran kohtasin sinut. Kun Sakkolan Kiviniemen kansakoulu, jonka opettajaksi olin nimitetty, alkoi toimintansa 1903, herätti kouluun pyrkijöiden joukossa huomiotani eräs valkotukkainen, pitkäletkinen ja sinisilmäinen tyttönen, joka hyvin hartaasti seurasi toimitusta. Se tyttö oli Anna Koiranen. Siitä alkoi yhteinen matkamme. Olit ensin oppilaana, sitten valmistuttuasi opettajaksi, tulit samalle koululle opettajatoimikseni ja edelleen naapurikoulun opettajaksi, jossa toimesta olit lähes kolmekymmentä vuotta. — Näinä vuosina opin sinut tuntemaan tarmokkaana, tunnollisena opettajana, joka vaivojaan sää-

tämättä teki työtään. Rakastit työtäsi ja lapsia, jotka oli hoitoosi uskottu. Oppilaat, samoin vanhemmat kunnioittivat ja rakastivat opettajaansa. Evakkotaipaleelle lähtiessä tiemme arkanivat, jouduimme eri puolille, mutta silloinkin loma-aikoina kävit vanhaa opettajaasi katsomassa.

Työsi ei rajoittunut yksinomaan kansakoulutyöhön. Olit mukana kaikissa hyvissä harrastuksissa, kuten nuorisoseura- ja raittiustyössä. Marttayhdistys sai sinusta myös ahkeran työntekijän. Olithan yhdistyksen puheenjohtaja ja monet vuodet. Samoin toimit monet vuodet opettajayhdistyksen sihteerinä. Lähtö Karjalasta oli raskas. Olithan Karjalan lapsia ja esi-isäsi olivat siellä työtä tehneet. Siellä monet läheiset omaisesi olivat leposijan saaneet. Ei ollut siis ihme, että vielä välirauhan aikana sinne kiirehdit. Toimit vielä siellä pari vuotta, kunnes uudelleen oli lähdettävä.

Kauniina piirteenä näin Sinussa myöskin sukulaisrakkauden. Omaistasi usein juttelit, heidän menestyksestään iloitsit. Olit heille täällä hajallaan asuessanne koivana voimana, yhdyssiteenä. "Anu"-siskoon, Anu-tätiin aina luotettiin, häneen turvattiin. Ei ole ihme, että nyt tyhjyys ja kaipaus täyttää mielen. Lohduttautukaamme sillä ajatuksella, että hänellä on nyt hyvä olla. Hän on päässyt ikikirkkauteen. Eläkäämme mekin niin, että silloin, sinä suurena päivänä, jolloin kirjat avataan, saisimme mekin olla siinä joukossa, joille sanotaan: "Hyvä on, sinä hyvä ja uskollinen palvelija, mene Herrasi iloon."

Anna Koiranen oli täällä työleen uskollinen. Uskollisesti olit työpaikkallasi viimeiseen asti.

Ylämäen tyttö

Tauno Hynä
37550 MOISIO

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

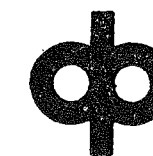
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

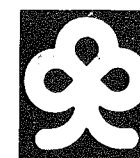
Vesilahti
puh. 931 - 739 541

Valkeakoski
puh. 937 - 41 810

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1979 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 25 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisilrtotilli TA 4807 68 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva. Käyttötilin
numero 551105 4000 2770.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.